

Est aliqd p̄cios⁹ inocētia: S; si inocētia retinebo inquit paup̄ ero. Praue ne diuitie ip̄a inocētia: Si arcam plenā auro habueris diues eris: si cor habueris plenum innocētia paup̄ eris: S; hec bona desiderās: mō in egestate: in tribulatiōe: in cōualle plorationis: in p̄ssura: in temptatiōib⁹ serua inocētia. Erit enī postea etiaz bonū tuū qđ desideras: requies: et nitas: imortalitas: ip̄assibilitas erit postea. Ip̄a sunt bona que seruat de⁹ iustis suis: nā bona que mō desideras p̄ magno: p̄pter que vis esse nocēs: et nō inocēs: attēde illa que habeāt qui talib⁹ abūdāt. Vides diuitias apud latrones: apud impios: apud sceleratos: apud turpes: apud flagitiosos et facinorosos vides diuitias: dat illis de⁹ ista p̄pter cōmunionē generis humani: p̄pter abundantē affluentiā bonitatis sue: qui etiā solem suū oriri facit sup̄ bonos et malos: et pluit sup̄ iustos et iniustos. Tāta dat et malis: et tibi nihil suat: Fallum est qđ tibi promisit: Seruat secur⁹ esto. Qui miser⁹ est tui cū esses impi⁹: deserit te cum factus es pius: Qui peccatori donauit mortem filij sui: quid suat saluato p̄ mortē filij sui: Secur⁹ ergo esto: tene⁹ debitorē: qz credidisti in p̄missorē. **Deus non priuabit bonis ambulantes in inocētia.** Ergo quid nobis hic restat in torculari: in afflictione: in re dura: in p̄ntia vite piculose: Quid nobis restat: vt illuc pueniam⁹? **Deus deus virtutū beat⁹ homo q̄ sperat in te.**

Alia lfa.
† eos qui ambulat.

Alia lfa nō bz.

Explicit Tractatus de ps̄. LXXXIII

Incipit Tractatus de ps̄. LXXXIII

Deprecati sum⁹ dñm desi nostruz: vt ostēdat nobis misericordiā suam: et salutare uū det nobis. **Beatus** est hoc quidem in p̄phetia cū primuz psalmi isti dicerent: et scriberent: ceterū qđ attinet ad hoc temp⁹: iam ostēdit dñs gentibus misericordiā suā: et dedit eis salutare suum. Ille quidem ostēdit: sed multi sanari nolūt: vt videant hoc qđ ostēdit. Sed qz ipse sanat oculos cordis ad videndum se: propterea cū dixisset: **Deus deus** misericordiā tuā: tanq̄ multis cecis dicturis quō videbim⁹: cū cepit ostēdere: adiunxit: **Et salutare tuū da nobis.** Bādo enī salutare suū sanat in nobis vñ possum⁹ videre quod ostēdit: nō quō medicus homo ipse curat: vt lucē istā ostēdat eis quos curauerit: et aliud ē ista lux quā demonstratur⁹

est: aliud astit ip̄e medicus: qui curat oculos quib⁹ ostēdat lucē: que lux nō est ipse medicus. **Nō ergo sic dñs deus noster.** Ipse est enī medicus qui curat vñ nos videre possum⁹: et ipse est lux quā videre possumus. **Totū tñ psalmū breuiter quātū possumus: quātū donat dñs p̄ angustia temporis attēti curamus.** **Titulus eius est In fine: filijs chore psalmus.** **Finē** nō intelligimus: nisi que dicit Ap̄ls: **Finis enim legis christ⁹ ad iusticiāz oī credenti.** Ergo cū primo i titulo psalmi posuit: in finem: direxit cor nostrū in christū. **In illuz** si attendamus: nō errabimus: qz ip̄e ē veritas quo festinamus: et ipse est via p̄ quāz curramus. **Quid est filijs chore?** Interpretatur chore: ex verbo hebreo in latinū: caluum. Ergo filijs chore filijs calui. **Quis est iste caluus?** **Nō vt irrideam⁹ illū: sed vt plorem⁹ ante illū.** Nam et irriserūt illū quidam et a demonib⁹ vastati sunt: quō in regnoz libro caluū Heliseū irriserūt pueri: dicebātqz post illū: calue calue: p̄cesserūt vñ de silua et comederūt pueros male ridentes et plangēdos a parētib⁹ suis. Si significauit hoc factū p̄phetia quadā: futurū dñm nostrū Jesum christū. Ille enim a iudeis iridentib⁹ velut calu⁹ irrisus est: q̄ in caluarie loco crucifixus est. **Nos astit in illū crediderimus filij ipsi⁹ sumus.** Nobis ergo cantat psalmus iste: vbi inscribit filijs chore: sum⁹ enī filij sponsi. Ille quip̄ p̄ sponsus dans arras sponse sue: sanguinē suū et spiritū sc̄tū: quo locupletauit nos interim in ista peregrinatione. **Adhuc autē** seruat nobis occitas diuitias suas. **Vñ** enī tale pignus dedit: **Quid est qđ seruat?** Itaqz cantat ei p̄pheta in futurū et vtitur verbis quasi iā p̄teriti temporis: tanq̄ facta dicit: que futura erāt: qz apud deum: et quod futurū est iam factū est. **Ibi ergo p̄pheta** videbat futura nobis: iam vero facta in illi⁹ p̄uidētia et p̄destinatione certissima: quō dicit: et i illo psalmo vbi oēs christū agnoscut. **Sic enī recitat⁹ ē psalm⁹ tāq̄ euāgelii legat.** **Foderūt manus meas et pedes: dinumerauerūt oīa ossa mea: ipi** vero cōsiderauerūt et inspererūt me: diuiserūt sibi vestimēta mea: et sup̄ vestē meaz miserūt sortē. **Quis nō legēte** lectore psalmū: agnoscat euāgelii: **Et tñ cū diceres in psalmo: nō dictū est: flossuri sunt manus meas et pedes: sed foderūt manus meas et pedes: nec dictū est dinumeraturi sūt ossa**

mea: sed dinumerauerunt ossa mea: nec dictum est diuisuri sunt vestimenta mea: sed diuiserunt sibi vestimenta mea. **Hec omnia q̄ futura videbat p̄pheta: tanq̄ p̄terita indicabat: sic et hic.** **Expositio psalmi.**

Benedixisti dñe terrā tuam: tanq̄ iam fecerit. **Auertisti captiuitatē Jacob.** Popul⁹ et antiquus Jacob. Jacob p̄p̄s israel natus de semine abrae in re promissionē: futur⁹ aliq̄n heres dei erat. **Quidā ergo ille popul⁹ cui datum est testamentū vetus: sed in veteri testamēto figurabat testamētū nouū.** Illa figura erat: hec ex p̄ssio veritatis. In illa autē figura scdm̄ quādā p̄nunciationē futurorū: data est illi p̄p̄o terra quedā promissionis in quadā regione: vbi habitauit populus iudeorū: vbi est etiā hierusalē ciuitas: cui⁹ nomē omnes audiui⁹. **Hanc ergo terrā cū accepisset ille popul⁹ ab hostibus suis vicinis circūquaq̄ inimicantibus: multas molestias patiebatur: et cū peccabat in deū suū: dabatur in captiuitatē: nō ad interitū: sed ad disciplinā: nō damnāte patre: sed flagellāte: et cū obsessa esset liberabatur: et aliquoties captiuata est: et liberata est illa gens: et nō in captiuitate est: et hoc p̄ peccato magno qd̄ dñm suū crucifixit.** **Quid igit̄: Scdm̄ istos accipim⁹ qd̄ ait: auertisti captiuitatē Jacob: An forte intelligim⁹ hic aliam captiuitatem de qua omnes nos volum⁹ liberari: Nā omnes p̄tinem⁹ ad Jacob: si p̄tinem⁹ ad semē abrae.** **Hoc enī dicit Ap̄l̄s: In Isaac vocabitur tibi semen: id est non hi qui filij carnis hi filij dei: sed filij p̄missionis in semē deputabunt.** **Si filij promissionis: in semen deputant: offendēdo dñm iudei degenerauerunt: nos p̄merēdo deū: d̄ genere abrae facti sum⁹: nō p̄tinētes ad carnē: sed p̄tinētes ad fidē. Imitati enī fidē filij facti sum⁹: illi autē degenerando a fide exhereditari meruerunt.** **Nam vt hoc noueritis: quia p̄diderunt illud quod nati erant de abraam: cum se arroganter iactarent: audiente dño nostro Iesu christo: gloriātes de sanguine: et nō de vita: et dicerēt dño: Nos patrem habem⁹ abraaz: et ait illis dñs: tanq̄ degenerātib⁹: Si filij abrae estis: scā abrae facite.** **Si ergo illi p̄pterea iam nō filij: quia nō faciebant facta abrae: nos propterea filij: q̄ facimus facta abrae. Que sunt facta abrae que facimus: Creditit autē abraam deo: et deputatum est illi ad**

iusticiam. **Ergo omnes ad Jacob pertinemus: imitantes abrae fidez: qui credidit deo et deputatum est illi ad iusticiāz.** **Que est ergo illa captiuitas: vnde nos volum⁹ liberari: Puto enim neminē nostrum modo esse apud barbaros: nec aliquā gentē irruisse armatā: et captiuos duxisse nos.** **Sed modo ostendo quādā captiuitatē in qua gemimus: et vnde nos liberari cupimus.** **Paulus Ap̄l̄s p̄cedat: et ipse illā dicat: sit ipse speculū nostrum: ille loquat̄ et nos ibi videamus.** **Nemo est enim qui non se hic agnoscat.** **Ait ergo ille beatus Ap̄stolus: Condelector enim legi dei secundum interiorem hominem. Intus me delectat lex dei. Video autem aliam legē in membris meis repugnantem legi mentis mee.** **Iam audisti legem: audi pugnā: captiuitatem necdū audieras: audi que sequuntur: Repugnantem inquit legi mentis mee: et captiuum me ducentem in lege peccati que est in membris meis.** **Agno uimus enim captiuitatem: quis nostrum est qui nolit se de ista captiuitate liberari: Et vnde liberabuntur: Quomāz hoc cantauit iste psalmus futurum: auertisti captiuitatē Jacob.** **Cui dixit: Christo: propter in finem: propter filios chore: ille enī auertit captiuitatez Jacob.** **Audi et ip̄m Paulum confitentem.** **Cum diceret se trahi captiuum a lege in membris suis repugnantem legi mentis sue: exclamauit sub illa captiuitate et ait: Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius: Quæsiuit quis esset: et statim illi occurrit gratia dei: per Iesum christum dominum nostrum.** **Behac gratia dei propheta dicit huic domino nostro Iesu christo: auertisti captiuitatem Jacob.** **Attendite captiuitatem Jacob: attendite quia hoc est: auertisti captiuitatem nostram: non liberando nos a barbaris in quos non incurrimus: sed liberando nos ab operibus malis: a peccat̄ nostris p̄ que nobis sathanas dominabatur.** **Si quis enim liberatus fuerit a peccatis suis: non habet vnde ei dominetur princeps peccatorum.** **Quomodo enim auertit captiuitatem Jacob: Uidete quia ista liberatio spiritualis est: videte quia intus agitur.** **Remisisti: inquit: iniquitatem plebis tue: operuisti omnia peccata eorū.** **Ecce vnde auertit captiuitatem: quia remisit iniquitatē.** **Iniquitas tenebat captiuum: remissa**

iniquitate liberari. Confiteri ergo te esse in captiuitate: vt dignus sis liberari. Nam q̄ hostē suū nō intelligit: quomodo inuocat liberatorē: Operuisti omnia peccata eoz. Quid est operuisti: Et non illa videres. Quid ē nō illa videres: Et si i illa vindica res. Noluisti videre peccata nostra. et ideo nō vidisti: quia ipsa videre noluisti. Operuisti oia peccata eoz: **Sedasti omnē irā tuā: auertisti ab ira indignationis tue.** Et qm̄ de futuro ista dicunt: Quis verba p̄terita sonēt. Sequit̄ et dicit. **Couerte nos dñe sanitatū nostrarū: Quō narrabat quasi factū esset: et quō orat vt fiat: nisi qz voluit ostendere p̄terita verba se in p̄pheta dixisse: Nōdū aut̄ factū esse quod dicebat iā factum. Hinc ostēdit: qz orat vt fiat. Couerte nos dñe sanitatū nostrarū. Et auerte iracūdiā tuā a nobis.** Nōne iam dudū dicebat: auertisti captiuitatem Jacob: opuisti oia peccata eoz: sedasti oēm irā tuā: auersus es ab ira indignationis tue: quō hic ē: auerte iracūdiā tuā a nobis: Respōdet tibi p̄pheta: Illa dico quasi facta: quia vi deo futura: qz vero nōdū facta sūt: oro vt veniat: q̄ iā vidi. Auerte iracūdiā tuā a nobis. **Nō in eternū irascaris nobis: Be ira enī dei mortales sumus: et de ira dei in ista terra in egestate et labore vultus nostri manducam⁹ panē.** Hoc enī audiuit Adam qm̄ peccauit: et Adaz ille oēs nos eramus: quia in Adam oēs moriunt. Nō ille audiuit: secutū est et nos. Nō enī eram⁹ iam nos: sed eramus in Adā. Ideo quicquid euenit ipsi Adā: secutū ē et nos: vt moreremur. Oēs quippe in illo fuim⁹. Ea enī peccata parentū nō ptinent ad filios q̄ faciūt parentes iā natis filijs. Iā enī nati filij ad se ptinent: et parentes ad se ptinent. Itaqz illi qui nati sunt si tenuerit vias parentū suorū malas: necesse est vt portent et merita ipsorū. Si autē mutauerint se et nō fuerint inuitati parētes malos: incipiunt habere meritū suū: nō meritū parentū suorū. Usqz adeo aut̄ nō tibi obest peccatū patris tui si te mutaueris: vt nec ipi patri tuo obsit si se mutauerit: sed iam qd̄ accepit ad mortalitātē: ista radix nostra duxit de Adam. Quid duxit: Istā fragilitatem carnis: hoc tormentū dolorū: hāc domū paupertatis: hoc vinculū mortis: et laqueos tēptationū. Portamus omnia ista in carne hac: et ira dei est ista: quia vindi-

Alia lra.
† Dirigasti.

Alia lra.
† salutarē nf.

Alia lra.
† iram.

Alia lra.
† quid.
† irascens.

cta dei est. Sed qz futurū erat vt regeneremur: et credēdo noui efficeremur: atqz in resurrectione omnis ista mortalitas absumeretur: et nouitas toti⁹ hoīs repararet. Sicut enī in Adam oēs mo: iunt: sic et in christo oēs viuificabunt: hoc videns p̄pheta ait. Nō in eternum irascaris nobis. **Vel tētedas irā tuā a generatione i generatione.** fuit prima generatio mortalis de ira tua: erit altera generatio immortalis de misericordia dei. Quid: Hoc q̄ tibi p̄stiti tu: o homo: vt qz cōuersus es ad deum: merearis misericordiā ipsius: Qui aut̄ cōuersi nō sunt: nō sūt adepti misericordiā: sed inuenerūt iram. Quid autē: Et cōuētererl posses nisi vocareris: Nōne ille q̄ te vocauit auersū: ipse p̄stitit vt conuerteret. Noli ergo tibi arrogare nec ipaz cōuersionē: quia nisi te ille vocaret fugientē nō posses cōuerti. Propterea et ipi⁹ cōuersionis beneficiū deo tribuens p̄pheta orat et dicit. **Deus tu cōuertens viuificabis nos: Et nō quasi nos ipsi nra sponte sine misericordia tua cōuertimur ad te: et tu viuificabis nos: s̄ tu cōuētes viuificabis nos: vt nō solū viuificatio nra a te sit: sed etiā ipsa cōuētio: vt viuificemur. Be tu cōuertens viuificabis nos. Et plebs tua letabit in te.** Adalo suo letabit in se: bono suo letabit in te. Quādo enim voluit habere gaudia de se: iuenit planctū in se. Nūc ergo qz totū gaudiū nostrū de⁹ est: qui vult secur⁹ gaudere in illo gaudeat: q̄ nō potest p̄ire. Quid enī frēs mei gaudere vultis in argēto: Aut argentū perit: aut tu: et nemo scit qd̄ p̄: verūtū illd̄ p̄stat: qz vtrūqz p̄iturū ē. Quid p̄: incertū ē. Nā nec hō hic pōt manē semp: nec argētū pōt manē semp: sic aurū: sic vestis: sic domus sic pecunia: sic lata p̄dia: sic postremo lux ista. Noli ergo velle gaudere i istis: s̄ gaude in illa luce que nō habet occasuz. Gaude in illa luce quā non p̄cedit besternus dies: nec sequit̄ crastinus. Quid est ista lux: Ego sum inquit lux mūdi. Qui tibi dicit ego sum lux mūdi: vocat ad se te: cum vocat te: cōuertit te: cū conuertit te: sanat te: cū sanauerit te: videbis cōuersorem tuuz: cui d̄. Et plebs tua letabit in te. **Oste de nobis dñe misericordiā tuam. Hoc est qd̄ cantauim⁹: et iā huic dixim⁹. Oste de nobis dñe misericordiā tuā. Et salutare tuum da nobis. Salutare tuum: christum tuum. Felix est cui ostēdit**

Alia lra.
† Aut.
† extendē

Alia lra.
† cōuertē

deus misericordiam suam. Ipse est qui supere non potest: cui deus ostendit misericordiam suam. **O**stendit enim illi misericordiam suam per suam det illi: quia quicquid boni habet ipse homo: non habet nisi ab illo: quia omne bonum nostrum ipse est: et cum viderit homo quicquid boni habet: non se habere a se: sed a deo suo: videt quia totum quod in illo laudat de misericordia dei est: non de merito ipsius: et videndo ista non superbit: non superbiendo non extollit: non se extollendo non cadit: non cadendo stat: stando inheret: inheredo manet: manendo proficit et letatur in domino deo suo. **E**rat illi delictum ipse qui fecit illud: et delictum ipsas nemo corrumpit: nemo impellat: nemo auferat. **Q**uis potest minui auferre? **Q**uis vicin? mal? quis latro: quod insidiator tibi tollit deus? **E**t potest tibi tollere totum quod possides corpore: non tibi tollit esse quem possides corde. **I**psa est misericordia quam vult deus ostendat nobis: **O**stende nobis domine misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis: christum tuum da nobis. **I**n illo enim est misericordia tua: dicamus illi et nos da nobis christum tuum. **I**am quidem dedit nobis christum suum: adhuc tamen illi dicamus: da nobis christum tuum: quia dicimus illi: panem nostrum quotidianum da nobis hodie. **E**t quod est panis noster: nisi ipse qui dixit: Ego sum panis viuus qui de celo descendi. **B**icamus illi: da nobis christum tuum. **B**edit enim nobis christus: sed hominem quem nouimus: dedit hominem: eum ipsum nobis daturus est deus. **H**ominibus enim hominem dedit: quia tale illud hominibus dedit: qualis posset capi ab hominibus. **B**ei enim christus nullus hominem capere poterat. **F**actus est hominibus homo: seruauit se deus diuis. **A**n forte arroganter dixit: **R**euera arrogans: nisi ipse dixisset: Ego dixi diuis est: et filius excelsi oes. **A**d hanc ipsam adoptionem reuocamur: ut efficiamur filii dei. **I**am quidem sumus: sed per fidem. **S**umus quidem: sed in spe: non dum sumus in re. **S**pe enim salui facti sumus: sicut dicit **A**póstolus: **S**pes autem que videtur non est spes: **Q**uod enim videt quis: quid sperat? **S**i autem quod non videmus speramus: per patientiam expectamus. **Q**uid enim expectamus per patientiam: nisi videre quod credimus? **N**odo enim credimus quod non videmus: permanendo in eo quod credentes non videmus: merebimur videre quod credimus. **P**ropterea **I**oannes in epistola sua: quid ait: **D**ilectissimi filii dei sumus et non dum apparuit quid erimus. **Q**uis non exultet si subito: nescio cui peregrinanti et igno-

ranti genus sui: patienti alioque egestatem et erumnam: et in labore constituto diceretur: filius senatoris es: pater tuus amplo patrimonio gaudet in re vera: reuoco te ad patrem tuum: **Q**uali gaudio exultaret: si hoc non fallax promissor diceret: **V**enit ergo non fallax **A**póstolus christi et ait. **Q**uid est quod vobis desperatis? **Q**uid est quod vos affligitis et merore conteritis? **Q**uid est quod concupiscentias vestras sequendo in egestate istarum voluptatum ceteri vultis? **H**abetis patrem: habetis patriam: habetis patrimonium. **Q**uis est iste pater? **D**ilectissimi filii dei sumus. **Q**uare ergo non dum videmus patrem nostrum? **Q**uia non dum apparuit quod erimus. **I**am sumus: sed in spe: nam quid erimus: non dum apparuit. **E**t quid erimus? **S**cimus inquit: quia cum apparuerit: similes ei erimus: quasi videbimus esse sicuti est. **S**ed hoc de patre dixit: de filio autem domino nostro **I**esu non dixit. **E**t forte videndo patrem: non videndo filium erimus beati. **I**psam audi christi: **Q**ui me videt videt et patrem. **C**um enim vnus deus videtur: trinitas videtur: pater et filius et spiritus sanctus. **A**ur di expressius: quia ipse filii visio tribuet nobis beatitudinem: et nihil interest inter visionem ipsius et visionem patris. **I**pse ait in euangelio: **Q**ui diligit me mandata mea custodit: et ego diligam illum: et ostendam meipsum illi. **L**oquebatur illis et dicebat: ostendam meipsum illi: **Q**uare? **N**on erat ipse qui loquebatur: **S**ed carnem caro videbat: diuinitatem cor non videbat. **A**d hoc autem caro carnem vidit: ut perfidem cor mundaretur unde deus videretur. **B**icatus est enim de domino: **F**ide mundans corda eorum. **E**t dixit dominus: **B**eati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. **E**rgo si nobis promissit ostendere se nobis: qualis est pulchritudo eius: **F**ratres cogitate omnia ista: que videtis pulchra: que amatis ipse fecit. **S**i hec pulchra sunt: quid est ipse? **S**i hec magna sunt: quantus est ipse? **E**rgo ex istis que hic amamus illum magis desideremus: et contemnes ista: illum diligamus: ut ipsa dilectione per fidem cor mundemus: et mundatum cor nostrum inueniat aspectus illi. **L**ux que nobis ostenditur sanos nos debet inuenire: hoc agit modo fides. **H**oc ergo hic diximus: et salutare tuum da nobis. **D**a nobis christum tuum: nouerimus christum tuum: videamus christum tuum: non quomodo illum

videat iudei et crucifixerit: sed quod illi videtur
 angeli et gaudet. **Audias quid loquitur
 in me dominus deus:** Propheta dixit: loque-
 batur in illo deus in corde: et mundus faciebat illi stre-
 pitum foris. **Cohibes ergo aliquantulum a strepi-
 tu mundi: et auertes se ad se: et a se in illi cu-
 ius vocem audiebat interius: quasi obturans
 aurem et tumultuantem vite huius inquietudinem:
 et contra animam corpore quod corrumpit agguata
 et sensum frenata habitatione deprimente multa
 cogitatione: et ait: Audiam quod loquatur in me do-
 minus deus. Et audiuit quod: **Quoniam loquetur
 pacem in plebe sua.** **Et super sanctos suos.**
**Gloria Christi: vox ergo dei pax est: ad
 pacem vocat. Eia dicit quicunque non dicitur esse
 in pace amate pacem. Quid enim vobis me-
 lius de me inuenire potestis quam pacem: Pax
 quid est: Ubi nullum bellum est. Quid est ubi
 nullum bellum est: Ubi nulla contradictio: ubi ni-
 hil resistit: nihil aduersum est. Videte si iam ibi
 sumus: videte si iam non est conflictus cum diabolo:
 videte si non omnes sancti: et fideles cum princi-
 pe demoniorum luctantur. Et quod cum illo lu-
 ctantur quem non videt: Luctantur cum concupiscenti-
 is suis: quibus ille suggerit peccata: et non con-
 sentiendo quod suggerit: et si non vincunt tamen pu-
 gnant. Non dicitur ergo pax ubi pugna est. Aut
 date mihi hominem qui nihil temptationis patitur in
 carne sua: et possit mihi dicere: quod iam pax est:
 Nihil quidem temptationis fore patitur in illicitis
 voluptatibus: saltem suggestiones ipsas
 patitur: vel suggerit illi quod respuit: vel dele-
 ctat unde contineat. Sed ecce iam nihil dele-
 ctat illicitum: vel contra famem et sitim pugnat
 quotidie. Quis enim iustus hinc alienus: Pu-
 gnat quod quotidie fames et sitis: pugnat et nos lassitu-
 do carnis: pugnat delectatio soni: pugnat op-
 pressio. Vigilare volumus: dormitamus: ieiunare
 volumus: esurimus: et sitimus stare volumus:
 defatigamur: quoniam sedem: si et hodie faci-
 mus deficiamus. Quicquid nobis prouiderimus ad
 perfectionem: illic rursus inueniemus defectio-
 nem. Esuris dicit tibi aliquis: rursus deficio: esurio. Pone
 ante te cibum: ad refectionem posuerat: perseuera
 in eo quod posuit. Certe reficere te volebas: sed
 age semper: sed agendo in eo quod adhibueras ad
 perfectionem ibi inuenies lassitudinem. **Ad istum se-
 dendo fatigatus eras: surgis deambulando
 reficere. Perseuera in eo quod reficereis:
 multum deambulando lassaberis: sedere iterum
 queris. Inueni aliquid mihi versus te refici-
 cias: ubi si perseueraueris iterum non deficias.
 Qualis est ergo ista pax: quam hic ha-
 bent homines tantis resistentibus mole-******

stis: cupiditatibus: indigendis: lassitudinibus:
 Non est ista vera: non est perfecta pax.
**Que erit perfecta pax: Oportet corruptibile
 hoc induere incorruptionem: et mortale hoc
 induere immortalitatem: tunc fiet sermo qui scri-
 ptus est: Absorpta est mors in victoria. Ubi
 est mors aculeus tuus: Ubi est mors con-
 tentio tua: Ubi enim adhuc mortalitas: quod
 est plena pax: Etenim de morte venit lassitu-
 do ista quam inuenimus in omnibus refectionibus
 nostris. De morte est: quod corpus mortale
 portamus: quod quidem mortuum dicit Apolos
 ante anime resolutionem. Corpus quidem inquit
 mortuum est propter peccatum. Nam si perseuera-
 ueris in eo quod reficis: etiam morieris. Per-
 seuera in multum ieiunando: inde morieris.
 Sede semper ut nolis surgere: morieris inde.
 Ambula semper ut nolis quiescere: morieris inde.
 Vigila semper ut nolis dormire: morieris inde.
 Dormis semper ut nolis vigilare: morieris inde.
 Quoniam autem assumpta fuerit mors in victoria non erunt ista: et erit
 pax plena et eterna. Erimus in quadam ciuitate
 fratres: quoniam de illa loquor: finire nolo et
 maxime quoniam scandala crebrescunt. Quis non
 desideret illam pacem: unde amicus non erit:
 quo inimicus non intrat: ubi nullus temptator
 est: nullus seditiosus: nullus diuidens
 populum dei: nullus fatigans ecclesiam in mi-
 nisterio diaboli: quoniam ipse princeps ipsorum mit-
 titur in ignem eternum: et hi cum illo quicquid illi
 consentiunt: et recedere ab eo nolunt: Erit ergo
 pax purgata in filiis dei omnibus amantibus
 et se videntibus plenos deo: cum erit deus omnia
 in omnibus. **Comem panem habebimus deum: comem
 possessionem habebimus deum: comem pacem ha-
 bebimus deum. Quicquid enim est quod mo-
 do nobis dat: ipse nobis erit pro omnibus
 que dat: ipse erit perfecta et plena pax. Hanc
 loquitur in plebem suam. Hanc volebat au-
 dire ille qui ait: Audias quid loquatur in
 me dominus deus: quoniam loquetur pacem
 in plebem suam: et super sanctos suos. **Et in
 eos qui conuertunt cor ad ipsum:**
**Eia fratres vultis ut ad vos pertineat ipsa
 pax quam loquitur deus: conuertite cor ad
 ipsum: non ad me aut ad illum aut ad illum
 aut ad quemcumque hominem. Quisquis enim ho-
 mo voluerit conuertere ad se corda hominum:
 cadit cum ipsis. Quid est melius ut cadas
 cum illo ad quem conuerteris: an ut stes
 cum illo cum quo conuerteris: Baudium no-
 strum: pax nostra: requies nostra: finis olm-******

Alia
 et pueri
 cor.

molestiarū: nō est nisi de^o. **Beati** qui conuertūt cor ad ip̄m. **Ueritū** ppe timētes eū salutare ipsi^o: Erāt quidaz q̄ iaz timebāt eū i gēte iudeoz: p oēm terrā ybiq̄ idola colebant: demonia timebant nō deus: In illa gēte timebat de^o. **S**z propter quid timebat: In veteri testamēto timebat: ne daret illos in captiuitatē: ne tolleret illis fr̄a: ne gr̄adine contūderet vites ipsoz: ne faceret steriles vxores eoz: ne auferret ab eis filios ipoz. **Hec** enī carnalia pmissa dei tenebāt: ad huc parue aie: z ppter hec timebat deus: sed ppe illis erat: qui vel ppter hec ip̄m timebāt. **Terrā** petebat pagan^o a diabolo: terram petebat iudeus a deo. **Unū** erat qd̄ petebāt: sed non vn^o a quo petebāt. **Petebat** iste qd̄ paganus petebat: discernebat tñ a pagano: q̄a ab illo ista petebat q̄ oīa fecerat: z ppe illis erat de^o magis q̄ gē b^o ppe erat: tñ respexit z eos qui lōge erāt: z eos qui ppe erāt: sic dicit Apl̄s: z veniēs euāgelizauit pacem vobis qui eratis lōge: z pacē his qui ppe. **Quos** dixit qui erāt ppe: **Iudeos** q̄ vnū deū colebāt: **Quos** dixit qui erant longe: **Gētes** qui dimiserūt deū a quo facti erāt: z colebāt illa que ipsi fecerāt. **Nō** enī regiombus lōge est quisq̄ a deo: s̄ affectibus. **Amas** deū ppe es: odisti deū lōge es: vno loco stās: z ppe es: z lōge es. **Ergo** fr̄es respexit iste ppheta: q̄q̄ generalē vidit misericordiā dei: sup oēs tñ aliquid speciale z pprū vidit in gēte iudea: z ait: **Audiaz** quid loquat in me dñs de^o: qm̄ loquet pacem in plebē suā. **Et** plebs ipsi^o nō iudea sola erit: sed de oib^o gentib^o colliget: qz super sanctos suos loquet pacē: z in eos qui cōuertūt cor ad ip̄m: z omēs qui puerfuri sunt cor ad ip̄m de omni orbe terraz: **Ueritū** ppe timētes eū salutare ipsi^o. **Ut** inhabitet gloria i terra nostra. **Id** est in ea terra in qua natus erat ppheta: vt habitet gloria maior: qz inde cepit p̄dicare christus: inde Apl̄s: z illuc pri^o missi: inde pphete: ibi primū templū ybi sacrificabat deo: ibi patriarche: ibi ip̄e etiā venit d̄ de semie Abrae: ibi manifestat^o est christ^o: ibi apparuit christ^o. **Inde** enī vgo Maria q̄ pepit christū: ibi ambulauit pedib^o suis: ibi mirabilia fecit: **Postremo** tātū honorē illi genti detulit: vt cū eū interpellaret que dam mulier chananea salutē querens filie sue: dixerit ei: nō sum missus nisi ad oues que perierant domus israel. **Hoc** ergo vi-

dens ppheta ait: **Ueritū** ppe timētes eū salutare ipsius: vt inhabitet gloria in terra nostra. **Misericordia** z **Veritas** occurrerūt sibi: **Veritas** in terra nostra ex p̄sona iudeoz: misericordia in terra gentium. **Veritas** enī ybi: **Ubi** erāt eloq̄a dei. **Misericordia** ybi: **In** illis qui dimiserāt deum suū z cōuerterāt se ad demonia. **Nū** quid z ipsos despexit: **Quō** si diceret: voca z istos longe fugitiuos: qui multū a me recesserūt voca: inuenient me q̄rentem se: quia ipsi nolebant querere me. **Ergo** misericordia z veritas occurrerūt sibi. **Iusticia** z **pax** osculate sunt se. **Fac** iusticiam z habebis pacē: vt osculent se iusticia z pax. **Si** enī nō amaueri iusticiā: pacē nō habebis. **Amant** enī se duo ista: iusticia z pax: z osculant se: vt qui fecerit iusticiā: inueniat pacem osculantē iusticiā. **Bue** amice sunt: tu forte vnā vis: z alterā nō facis. **Nemo** est enī qui nō vult pacē: sed nō omnes volūt operari iusticiā. **Interroga** oēs hoīes vultis pacē: vno ore tibi r̄ndet totū gen^o hoīm: opto: cupio: volo: amo. **Amā** z iusticiam: quia due amice sunt iusticia et pax. **Iusticia** z pax ipse se osculantur. **Si** amicam pacis nō amaueris: nō te amabit ipsa pax: nec veniet ad te. **Quid** enim magnū est desiderare pacē: **Quiuis** mal^o desiderat pacē. **Bona** enī res est pax. **Sz** fac iusticiā: quia iusticia z pax se osculant: nō litigāt. **Tu** quare litigas cū iusticia: **Ecce** iusticia dicit tibi: ne fureris: z nō audis: ne adulteres: z nō vis audire: nō facias alteri quod tu pati nō vis: nō dicas alteri qd̄ tibi dici nō vis: **Inimic^o** es amice mee dicit tibi pax. **Quid** me queris: **Amica** sū iusticie. **Quēcūq̄** iuenero inimicū amice mee: nō ad illū accedo. **Vis** ergo venire ad pacem: **Fac** iusticiam. **Ideo** alius psalmus dicit tibi: **Declina** a malo z fac bonū: hoc est ama iusticiam: et cū declinaueris a malo: z feceris bonū: quere pacē et psequere eā. **Jā** enī n̄ diu illā queres: qz z ip̄a occurrat tibi: vt osculet iusticiā. **Ueritas** de terra orta ē: z iusticia de celo p̄spexit: **Ueritas** d̄ fra orta ē: x̄ps de semia nate ē. **Ueritas** de fra orta ē: fili^o dei de carne processit. **Quid** est veritas: **Filius** dei. **Quid** est terra: **Caro**. **Interroga** vnde natus est christus: et vides quia veritas de terra orta est. **Sed** hec veritas que orta est de terra: erat ante terram: et per ipsam factum est celum et terra. **Sed** vt

Alia lra.
Iobuauerūt.

Alia lra nō b̄.

iusticia de celo pspiceret: id est vt iustifica-
rentur homines diuina gratia: veritas na-
ta est de Maria virgine: vt posset p illis
iustificandis offerre sacrificiū: sacrificium
passionis: sacrificiū crucis. Et vnde offer-
ret sacrificiū p peccatis nostris nisi more-
ret: Vnde aut moreret: nisi a nob accipet
vbi moreret: Idē nisi a nobis sumeret car-
nem mortale: christus mori non posset: qz
verbum nō morit: diuinitas nō morit: vir-
tus z sapiētia dei nō morit. Quō ergo of-
ferret sacrificiū: victimā salutarē si nō mo-
reretur: Quō aut moreret nisi carnē indu-
eret: Quomō carnes indueret nisi veritas
de terra oriret: **Veritas de terra or-
ta est: z iusticia de celo prosperit.**
Possū^o hunc dicere alterū sensum: Ele-
ritas de terra orta est: cōfessio ab hoīe. Ho-
mo enī peccator eras: O terra: qui qñ pec-
casti audisti: terra es z in terrā ibis: oriat d
te vritas: vt respiciat de celo iusticia. Quō
ergo oriet a te veritas cuz tu peccator sis:
cū tu iniquus sis: Confitere peccata tua: z
orietur de te veritas. Si enī cū sis iniquus
dicis te iustū: quō a te oriet veritas: Si au-
tem cū sis iniquus: dicis te iniquū: veritas
de terra orta est. Intēde illū publicanū lō-
ge a phariseo i tēplo orantē: qui neqz ocu-
los ad celum audebat leuare: sed percutie-
bat pectus suū dicēs: dñe ppitius esto mi-
hi peccatori. Ecce veritas de terra orta est:
quia p fessio peccatorū ab homie facta est.
Quid ergo sequit: Amē dico vobis: quia
descendit iustificatus publican^o ille magis
q̄ ille phariseus: qz omnis q̄ se exaltat hu-
miliabitur: z qui se humiliat exaltabit. Or-
ta est veritas de terra in confessione pec-
catorū: z iusticia de celo pspexit: vt descē-
deret iustificatus publican^o ille magis q̄ il-
le phariseus. Nā vt nouerit: quia veritas
ptinet ad cōfessionē peccatorū: ait Iohēs
euāgelista. Si dixerim^o qz peccatū nō ha-
bem^o: nosipfos seducim^o z veritas in nob
non est. Quō ergo veritas de terra oriet z
iusticia de celo pspiciet: Audi illū sequen-
tem z dicentē. Si confiteamur pctā nostra
fidelis est z iustus vt remittat nobis pecca-
ta: z purget nos ab omni iniquitate. Veri-
tas ergo de terra orta est: z iusticia de celo
pspexit: Que iusticia de celo pspexit: tāq̄
dei dicētis: parcam^o huic homini quia ipse
sibi nō pepcit: ignoscām^o: quia ipse agno-
scit. Cōuersus est ad puniendū peccatum
suū: cōuertar z ego ad eū liberandū. Ele-

ritas de terra orta est: z iusticia de celo pro-
sperit. **Etenis dñs dabit suauita-
tem: z terra nostra dabit fructū su-
um.** Unus versus restat: peto vt sine te-
dio sit: qd dictus sum. Attēdite rem neces-
sariam fratres mei: attēdite: pcpite: ferte
vobiscum: z nō sit inane semē dei: in cordi-
bus vestris. Veritas inquit de terra orta ē:
cōfessio peccatorū ab hoīe: z iusticia de ce-
lo prosperit: id est a dño deo data est iusti-
ficatio confitēti: vt ipse se agnoscat impi-
pium autē fieri nō posse nisi ille fecerit cui
cōfiteat: credēdo in eū qui iustificat impiū.
Tua q̄ peccata potes habere: fructū bonū
nō potes habere: nisi ille dederit cui confi-
teris. Ideo cū dixisset: veritas de terra or-
ta est: z iusticia de celo pspexit: tanq̄ dice-
ret ei: quid est quod dixisti: iusticia de celo
pspexit: etenis dñs inquit dabit suauitatez
z terra nra dabit fructū suū. Nos ergo re-
spiciam^o nos: z si nihil in nobis inuenerim^o
nisi peccata: oderim^o peccata: z deside-
remus iusticiā. Cū enī ceperim^o odisse pec-
cata: tā ipm odiū peccatorū similes nos in-
cipit facere deo: quia hoc odiū qd odit
z deus. Cū ergo ceperis odisse peccata et
cōfiteri deo: cū te delectationes illicite ra-
piunt: z ducūt te ad ea que tibi nō p sunt:
ingemisce ad deū: z phtēs illi peccata tua:
mereberis ab illo delectationē z suauitatē
iusticie: dabit tibi faciēdi vt incipiat te de-
lectare iusticia: quē primo delectabat iniq̄-
tas: vt q̄ primo gaudebas i ebrietate: gau-
deas in sobrietate: z q̄ primo gaudebas de
furtis vt tolleres homini qd nō habebas:
queras donare nō habenti qd habebas: z
quem delectabat rapere: delectet donare:
quē delectabat expectare: delectet orare:
quē delectabāt cātica nugatoria z adulte-
rina: delectet bymnuz dicere deo: currere
ad ecclesiaz qui primo currebas ad thea-
trū. Vñ nata est ista suauitas: nisi qd dñs
dabit suauitatem: z terra nostra dabit fru-
ctum suū. Ecce enis videte qd dico. Ecce
locuti sum^o vobis verbū dei: semen sparsi-
mus deuonis cordibus: tāq̄ sulcata inue-
niens pectora vestra: aratro confessionis.
Deuotionē z intētionē suscepistis semē: co-
gitate de verbo qd audistis tanq̄ glebas
frangētes: ne semē rapiāt volatilia: vt pos-
sit ibi germinare qd seminatum est. Et nisi
deus pluerit: quid pdest qd seminat: Hoc
est: dñs dabit suauitatē: z terra nostra da-
bit fructū suū. Ille enī visitationib^o suis in

Alia tra.
t benig

Alia lfa
ambulabit

ocio: in negotio: in domo: in lecto: in cōui-
uio: in colloquio: in deambulatione visi-
tet vfa corda: vbi nos sum⁹. **V**ciat imber
dei: et fructificet qđ ibi seminatū est: et vbi
nō sum⁹ nos et securi qđescim⁹: aut aliđ agi-
mus: deus dat incrementū semib⁹ qđ sparsi-
mus: vt attendentes postea bonos mores
vros etiā de fructu gaudeam⁹. **Q**uā dñs
dabit suauitatē: et terra nra dabit fructum
suū. **I**usticia autē eā p̄bit: et ponet
in via gressus suos. **I**usticia illa est qđ
est in p̄fessione p̄ctorū: veritas enī ip̄a ē. **I**u-
stus enī debes esse in te: vt punias te: ipsa
p̄ma est hoīs iusticia vt punias te malū: et
faciet te deus bonū. **Q**uia ḡ ip̄a est p̄ma
hoīs iusticia: ip̄a fit via deo: vt veniat ad
te de⁹: ibi illi fac viā in cōfessione p̄ctorū.
Ideor Jobes cū baptizaret in aq̄ p̄nie: et
vellet ad se venire penitentes de suis p̄ori-
bus factis: dicebat hoc: **P**arate viā dño:
rectas facite semitas eius. **P**lacebas tibi
in peccatis tuis o hō: displiceat tibi quod
eras: vt possis esse qđ nō eras. **P**arate viā
dño: p̄cedat ista iusticia vt p̄stearis pecca-
ta. **V**eniet ille et visitabit te: qđ ponet i via
gressus suos. **E**st enī iam vbi ponat gress⁹
suos: est vbi ad te veniat. **A**n autē qđ p̄ste-
reris peccata: intercluseras ad te viā dei:
nō erat qua ad te veniret: **C**ōfiteri vitam:
et ap̄is viā: et veniet christus: et ponet in via
gressus suos: vt te iformet vestigijs suis.

Explicit Tractatus de ps. LXXXIII

Incipit Tractatus de ps. LXXXV.

Nillū maius donū p̄stare de⁹ pos-
set hoīb⁹: qđ vt v̄bū suū p̄ qđ cō-
didit om̄ia faceret illi caput: et illos
ei tanq̄ mēbra coaptaret: vt esset filius dei
et filius hoīs: et vnus deus cū p̄re: vn⁹ hō
cum hoīb⁹: **E**t qđ loquimur ad deum
deprecantes: nō inde filiū sepemus: et quan-
do p̄cat corpus filij: nō a se separet caput
suū: sitq̄ vnus ip̄e saluator corporis sui do-
min⁹ n̄r Iesus christus filius dei: qđ et oret
p̄ nobis: et oret in nobis: et oretur a nobis.
Orat p̄ nobis: vt sacerdos n̄r: **O**rat i no-
bis vt caput nostrū: **O**rat a nobis: vt de⁹
n̄r. **A**gnoscamus ḡ in illo voces n̄ras: et
voces ei⁹ in nob. **N**ecq̄ cū aliqđ d̄r de dño
n̄ro Iesu christo marie in p̄pheta qđ p̄ti-
near velut ad quandā hūilitatē indignaz
deo: dubitem⁹ illi eā tribuere qđ non dubi-
tauit se nob adiungere. **E**i q̄ppe fuit vniuer-
sa creatura: qđ p̄ ip̄m facta ē vniuersa crea-
tura. **E**t p̄pterea cū eius sublimitatē diui-

nitatemq̄ intuemur: qđ audim⁹: **I**n p̄nci-
pio erat v̄bum: et verbū erat apud deuz: et
deus erat verbum: h̄ erat in p̄ncipio apud
deū: om̄ia p̄ ip̄m facta sunt: et sine ip̄o factū
est nihil: intuentes hanc excelsam et super-
eminētissimā: et excedentē oīa creaturā
sublimia diuinitatē filij dei: **A**udim⁹ etiā
in aliq̄ parte scripturaz velut gemētē: orā-
tem: confitentē: et dubitam⁹ ei tribuere ver-
ba h̄: ex eo qđ cogitatio n̄ra de recētē ei⁹ cō-
templatione qđ erat in diuinitate: pigrescit
descendere ad eius humilitatē: et tanq̄ fa-
ciat illi iniuriā: si ei⁹ v̄ba in hoīe agnoscat:
ad quem verba dirigebat: cū deū deprecare-
tur. **H**eret plerūq̄ et conat̄ mutare senten-
tiaz: et nō ei occurrit in scriptura: nisi qđ ad
ip̄m recurrat: et ab illo deuiare non sinat.
Exp̄giscat ḡ et euigilet i fide sua: et videat
qđ ille quem p̄tēplabat paulo an̄ in forma
dei: formam sui accepit in similitudine ho-
minū factus ē: et habitu inuent⁹ vt hō: hu-
miliauit se factus obediēs vsq̄ ad mortē.
Et v̄ba psalmi voluit esse sua in cruce pen-
dens et dicens: **D**e me de me: vt quid
me dereliquisti: **O**rat ḡ in forma dei: orat
in forma sui: ibi creator: h̄ creatus: creatu-
rā muntandā non mutatus assumēs: et se-
cum nos faciens vnū hoīem: caput et cor-
pus. **O**ramus ḡ ad illū: p̄ illū: in illo: et di-
cimus cū illo: et dicit nobiscū. **B**icum⁹ cū
illo: dicit in nobis psalmi hui⁹ orationem:
Qui intulat. **O**ratio **D**avid: qđ dñs
n̄r fm̄ carnem filius **D**avid: fm̄ v̄o diuini-
tatem dñs **D**avid: et creator **D**avid. **E**t
nō solū an̄ **D**avid: s̄ an̄ **A**braā: ex quo **d**a-
uid: s̄ ante **A**dā ex quo oēs hoīes: sed et
an̄ celū et terrā: in quo oīs creatura ē. **N**ēo
ḡ cum audit h̄ v̄ba: dicat: nō christus dic̄:
aut rursus dicat: non ego dico: imo si se in
christi corpe agnoscat: vtrūq̄ dicit: et chri-
stus dicit: et ego dico. **N**on potes aliqđ di-
cere sine illo: et dicit aliquid sine te. **N**onne
habemus in euāgelio vbi certe scriptū est.
In p̄ncipio erat verbū: et v̄bum erat apud
deū: et deus erat v̄bū: oīa p̄ ip̄m facta sunt:
Ibi certe habem⁹: et contrastatus ē **I**esus:
et fatigatus ē **I**esus: et dormiuit **I**esus: et
esuriuit et sitiuit **I**esus: et orauit et pernocta-
uit in orando **I**esus. **P**ernoctauit inquit
Iesus. et stabat in orando: et globi sanguis
decurrebant p̄ corpus eius. **Q**uid ostēde-
bat qđ p̄ corpus orantis globi sanguis di-
stillabant: nisi qđ corpus ei⁹ qđ est ecclesia:
martyrū sanguie defluebat.